

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

De president van de Algemene Rekenkamer
Postbus 20015
2500 EA Den Haag

Onze referentie
2026-0000184209

Datum 24 april 2026
Betreft Reactie op resultaten VO 2025 BZK (VII), gemeentefonds (B)
en provinciefonds (C)

Geachte heer Duisenberg,

Hartelijk dank voor uw rapport van het Verantwoordingsonderzoek 2025 bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) hoofdstuk VII, gemeentefonds en provinciefonds, resp., B en C van de rijksbegroting.

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van uw bevindingen. Hierbij ontvangt u, mede namens de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, mijn reactie op het rapport. Ik ga daarbij in op de voornaamste conclusies en aanbevelingen over beleidsresultaten, bedrijfsvoering en financiële informatie.

Daarnaast wil ik ook meegeven dat ik kennis heb genomen van uw conclusies ten aanzien van het focusonderwerp van de Tweede Kamer binnen het Verantwoordingsonderzoek 2025, namelijk de risico's voor een goede inning en besteding van belasting- en premiegeld. Ik neem de door u gesignaleerde risico's mee in onze afwegingen binnen de jaarlijkse departementale risicoanalyse.

Beleidsresultaten

Voortgang schadeherstel en versterking Groningen

U constateert dat in 2025 duidelijke voortgang is geboekt in de schadeafhandeling en de versterkingsoperatie in Groningen. Ik ben verheugd dat u daarbij expliciet de inspanningen en de eerste effecten van Nij Begun erkent. Ook het oordeel dat de beleidsresultaten als *toereikend* worden beoordeeld, zie ik als een belangrijke bevestiging van de ingezette koers. Dit geeft mij motivatie om op deze weg door te gaan en mij onverminderd te blijven inzetten voor de mensen in Groningen en Noord-Drenthe.

Ik herken uw conclusies dat er sprake is van zichtbare voortgang, maar dat er tegelijkertijd nog veel werk te doen is. Zoals u aangeeft, is er in de uitvoering bewust voor gekozen om zorgvuldigheid zwaarder te laten wegen dan snelheid. Deze keuze acht ik, mede gezien de lessen uit het verleden, noodzakelijk om te komen tot een aanpak die recht doet aan de problemen waar een deel van de gedupeerden nog steeds mee te maken heeft.

U bevestigt daarnaast dat de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) een beter inzicht heeft gekregen in de voortgang van de versterkingsoperatie.

Dit is van groot belang, omdat grip op de voortgang een belangrijke voorwaarde is om waar nodig effectief te kunnen bijsturen. In 2025 heeft het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG) twee keer zoveel schades afgehandeld als in het jaar ervoor en deed dat door middel van verschillende regelingen die ofwel herstel ofwel een financiële vergoeding inhielden. IMG handelde de schades ook sneller af dan in 2024 en streeft ernaar dat verder te verbeteren.

Ten aanzien van het vertrouwen en de tevredenheid van bewoners onderschrijf ik de constatering dat hier nog winst is te boeken, en dat verbetering tijd nodig heeft. Tegelijkertijd is het van belang om dit beeld te nuanceren. Zoals u ook aangeeft, zijn er op onderdelen wel degelijk verbeteringen zichtbaar. Zo is bijvoorbeeld, ten aanzien van de versterkingsoperatie door NCG, het begrip van bewoners voor besluiten toegenomen en wordt het persoonlijke contact met bewonersbegeleiders gewaardeerd. Het IMG is in januari 2025 gestart met het bevragen van mensen die een aanvraag hadden gedaan. Uit deze monitor Bouwen aan herstel, uit mei 2025, kwam een gemiddelde score over alle regelingen van 6.6 uit 10 op tevredenheid met het IMG. Dit biedt een goede basis om verder te werken aan het vertrouwen en de tevredenheid. Dit zijn belangrijke stappen in de richting van een meer menselijke en begrijpelijke overheid.

Ik erken dat het belangrijk is om de ontwikkeling van bewonerstevredenheid en vertrouwen in de overheid te monitoren. U geeft terecht aan dat het niet realistisch is om te verwachten dat bewoners die alle vertrouwen in de overheid zijn verloren op korte termijn veel hogere tevredenheid zullen rapporteren. Ik zal de ontwikkeling van de tevredenheid en het vertrouwen de komende jaren echter nauwgezet blijven volgen, onder andere via de jaarlijkse Staat van Groningen & Noord-Drenthe.

Tot slot zal ik uiterste terughoudendheid blijven betrachten bij het voorstellen van beleidswijzigingen, omdat de schade- en versterkingsoperatie gebaat is bij rust en stabiliteit. Mijn focus ligt daarom op het verder verbeteren van de uitvoering en het ondersteunen van de betrokken organisaties. Daarbij blijft mijn doel onverminderd om bewoners perspectief te bieden op een veilig en schadevrij huis. Dat vraagt om een consistente inzet, waarbij zorgvuldigheid, duidelijkheid en betrokkenheid centraal staan.

Rijksbreed Inkopen

Afgelopen jaar is er goed contact geweest met de Algemene Rekenkamer over het opvolging geven aan de aanbevelingen over het Rijksinkoopstelsel. BZK heeft in 2025 ingezet op versteviging en vereenvoudiging van het Rijksinkoopstelsel. De nieuwe visie op Rijksinkoop en de beoogde herinrichting van het inkoopstelsel worden momenteel in besluitvorming gebracht. Hierbij wordt nauw aangesloten op de opgaven vanuit de Slagvaardige Overheid. In het kader van het tegengaan van regeldruk wordt ook goed contact onderhouden met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK), onder meer over de Gids Proportionaliteit. Samen met het Ministerie van Financiën wordt gezocht naar meer uniformiteit in inkoopssystemen, in aansluiting op het programma Toekomst Financiële Administratie.

Taakstelling

Ten aanzien van de apparaatstaakstelling uit de vorige regeerperiode, die is omgezet naar een budgettaire taakstelling oplopend tot €1 miljard structureel vanaf 2029, deel ik uw conclusie dat er enkel algemene doelen zijn geformuleerd. De Tweede Kamer is op 14 maart 2025 per brief (Kamerstuk 31 490, nr. 359) geïnformeerd over de strategische lijnen waarlangs de taakstelling ingevuld wordt. Voor de bedrijfsvoering zijn, in interdepartementaal verband, gemeenschappelijke uitgangspunten voor de taakstelling geformuleerd.

Het is positief dat in 2025 de eerste stappen zijn gezet. Zo is de externe inhuur voor het eerst in jaren gedaald en is het aantal ambtenaren minder hard gestegen. Het huidige kabinet, onder coördinatie van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, zet in op een slagvaardige overheid. Ook dit kabinet werkt daarmee aan vermindering van het aantal ambtenaren en externe inhuur. Hierbij worden concrete doelstellingen geformuleerd, rekening houdend met de ambities van kabinet, de Eerste en Tweede Kamer.

Bedrijfsvoering

Onvolkomenheden

Opgelost: Rijksbreed IT-beheer

Met betrekking tot de onvolkomenheid Rijksbreed IT-beheer heeft BZK in 2025 toegezegd opvolging te geven aan uw advies om erop toe te zien dat het vastgestelde normenkader voor Rijksbreed IT-beheer wordt nageleefd. Deze opvolging is in 2025 uitgevoerd en bestendig vastgelegd in het kaderboek en informatiestatuut. U geeft in het rapport aan dat dit proces van opvolging in 2025 goed heeft gewerkt. En u beschouwt de onvolkomenheid hiermee als opgelost. Ik ben blij met deze erkenning. Daarbij vind ik het van belang te vermelden dat wij onverminderd aandacht blijven houden voor het Rijksbreed IT-beheer en het monitoren van het naleven van het normenkader daarin.

Bestaand, maar verbeterd: Inkoopbeheer NCG

Ik ben verheugd te lezen dat de Rekenkamer de doorgevoerde verbeteringen op het gebied van inkoopbeheer door NCG positief beoordeelt. Het feit dat er in 2025 geen nieuwe onrechtmatigheden in aanbestedingen zijn gesignaleerd geeft ook aan dat NCG op de goede weg is. In 2026 zullen de verbeteracties onverminderd worden voortgezet, inclusief een toets op de werking daarvan door Internal Audit, waarmee ik verwacht dat deze onvolkomenheid in 2026 wordt opgelost.

Nieuw: Inkoop bij SSC-ICT niet op orde

Uw conclusies en aanbevelingen met betrekking tot het inkopen van hardware, laptops en mobile devices door SSC-ICT deel ik. Ik wil u bedanken voor het onderzoek en neem uw aanbevelingen om de onvolkomenheid op te lossen volledig over. SSC-ICT maakt in afstemming met de Monitoringscommissie BZK een plan van aanpak, inclusief planning, om de onvolkomenheid op te lossen. Daarin komen in ieder geval de volgende acties in terug:

- SSC-ICT verkent welke maatregelen zij kan nemen om de inkoopfunctie te versterken en overweegt daarnaast de inzet van aanvullende controlemaatregelen om de kwaliteit van inkoopprocedures te verbeteren.
- Het management van SSC-ICT stuurt op de juiste toepassing van de waiverprocedure.

- SSC-ICT werkt aan het maken van duidelijke prestatieafspraken met leveranciers volgens het Fiche financieel beheer inzake Prestatieverklaring van het Rijk.
- SSC-ICT versterkt de monitoring van inkooptrajecten en lopende contracten om vast te stellen dat deze verlopen zoals contractueel is afgesproken. Een belangrijk onderdeel hiervan is het uitvoeren van spendanalyses om vast te stellen of de maximale toegestane contractwaarde van overeenkomsten niet wordt overschreden.

Risico's en aandachtspunten

Veiligheid en beschikbaarheid digitale werkplekken SSC-ICT

Ik deel uw mening dat werkplekken altijd veilig en beschikbaar dienen te zijn. De veiligheid en beschikbaarheid van digitale werkplekken is cruciaal voor het functioneren van de rijksoverheid. Ik onderken dat de afgelopen jaren de kans op grote verstoringen door cyberaanvallen en statelijke actoren aanzienlijk is toegenomen. Dit is voor BZK dan ook reden geweest om het afgelopen jaar onder meer te investeren in het vergroten van de weerbaarheid van de digitale werkplek via een Integraal Security Programma, waarbij technische maatregelen zijn getroffen om de robuustheid daarvan te vergroten.

In uw onderzoek constateert u dat SSC-ICT voldoende maatregelen heeft genomen tegen verstoring of misbruik. Maar u geeft aan dat het onduidelijk is hoelang het duurt voordat de digitale werkplekken weer beschikbaar zijn na een eventuele langdurige verstoring. Ik onderschrijf uw constatering en aanbevelingen.

Zoals u heeft geconstateerd heeft SSC-ICT in 2025 een programma opgestart voor het uitwerken van bedrijfscontinuïteitsmanagement en crisismanagement. Dit om de voorspelbaarheid van hoelang het duurt voordat de digitale werkplekken weer beschikbaar zijn na een eventuele langdurige verstoring te vergroten. Onderdeel van het programma is het uitwerken van een crisismanagementplan en het regelmatig oefenen daarvan.

Naast uw aanbeveling op weerbaarheid geeft u mij mee dat het gezamenlijke initiatief Nextcloud op langere termijn bij kan dragen aan meer digitale soevereiniteit. Ik onderken de noodzaak van meer soevereiniteit en Nextcloud is één van de te onderzoeken alternatieven. In het kader van soevereiniteit blijft SSC-ICT vooralsnog gebruikmaken van dataopslag in het eigen Overheidsdatacenter.

Verantwoording- en controlevoorschriften gemeenten en provincies

U vraagt om opheldering in 2026 over de door u geconstateerde onduidelijkheid in de verantwoording- en controlevoorschriften gemeentes en provincies, die u koppelt aan afwijkende uitwerking van het begrip rechtmatigheid in de regelgeving voor decentrale overheden ten opzichte van het Rijk.

In reactie hierop merk ik op dat de regelgeving voor verantwoording en controle van decentrale overheden weliswaar anders is geformuleerd, maar aansluit op die voor het Rijk. De definities bevatten geen wezenlijke verschillen en uit de verantwoording van de decentrale overheden maak ik op dat zij geen onduidelijkheid ervaren. Een voorbeeld van deze andere formulering is dat een

begroting van een provincie of een gemeente geen wet in formele zin is, terwijl deze ten aanzien van de beoordeling van de rechtmatigheid een vergelijkbare functie vervult als een begrotingswet op nationaal niveau. Daarnaast geldt dat in de definitie die in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) en Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt gehanteerd, specifiek verwezen wordt naar provinciale of gemeentelijke verordeningen, die in de Rijksbegrotingsvoorschriften vanzelfsprekend niet genoemd worden.

Overheveling specifieke uitkeringen naar gemeente- en provinciefonds

Specifieke uitkeringen brengen controlelasten en administratieve lasten met zich mee voor zowel medeoverheden als het Rijk. Het terughoudend omgaan met het instellen of verlengen van specifieke uitkeringen is bedoeld om deze lasten te beperken en de beleids- en bestedingsvrijheid van medeoverheden te bevorderen. Ik zet mij hier onder andere voor in door te werken de herziening van de Financiële-verhoudingswet. In dit wetsvoorstel wordt een nieuwe uitkeringsvorm geïntroduceerd, de bijzondere fondsuitkering. Deze uitkering kan een goed alternatief bieden voor de specifieke uitkering.

Financiële informatie

Financiële verplichtingen

Ik herken mij in het rapport genoemde oordeel over de financiële verplichtingen. Ik span mij in om deze overschrijdingen van rapporteringstolerantiegrenzen waar beïnvloedbaar te voorkomen, maar ten minste te verminderen. Dit doe ik door daarvoor op bestuurlijk niveau binnen het departement aandacht te blijven vragen en het gesprek daarover te blijven voeren, waarbij ook continuïteitsbelangen worden meegewogen.

Gemeentefonds (B) en provinciefonds (C)

Mede namens de staatssecretaris van Financiën reageer ik graag op uw bevindingen uit het onderzoek ten aanzien van het gemeentefonds en het provinciefonds. Tot ons genoegen oordeelt u positief over de financiële verantwoordingsinformatie van het gemeentefonds en provinciefonds. U concludeert dat de bedrijfsvoeringsinformatie betrouwbaar tot stand is gekomen en niet strijdig is met de financiële verantwoordingsinformatie. Gelet op uw positieve oordeel, zien wij geen aanleiding voor een nadere reactie.

Tot slot

Ik waardeer onze goede samenwerking waarbij u op positief kritische wijze mijn departement beoordeelt. Het beeld dat u schetst laat een positieve trend zien voor wat betreft mijn bedrijfsvoering en benadrukt nogmaals dat wij oog moeten houden voor de meetbaarheid en de maatschappelijke effecten van ons beleid.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Pieter Heerma